

Náš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsako soboto, ako je ta dan praznik, pa dan poprej. Velja za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vpisane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 vin. brez priloge, s prilogo po 16 vinarjev.

Z mesečno prilogo
Slovenska Gospodinja

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Nasega Lista“ v Ljubljani. Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo je v Kamniku, kamor naj se izvoli pošiljati naročnino in reklamacije. — Oglasi se računajo tristopna petit-vrsta po 12, 10 in 8 vin. za 1-, 2- oz. 3krat, za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: Slava Trubarju! — K osuševanju barja. — Samoobramba. — Politične vesti. — Iz slovenskih dežel. — Književnost. — Raznoterosti.
Podlistek: Primož Trubar: O Slovencih v šestnajstem veku. — Iz dobe punta in bojev.

Slava Trubarju!

Na letošnji binkoštni ponedeljek mine 400 let, odkar se je v dolenski Rašici pri Velikih Lašičah narodil slovenskemu kmetu, tesarju in mlinarju Trubarju sin, ki so ga krstili — Primož. Gotovo je bil ta slovenski kmet inteligenten in dober oče, zakaj svojega sina je poslal študirat (1521) na Reko, odkoder je odpotoval sin Primož v Solnograd in na Dunaj, da se je ondi pripravljaj dalje za duhovski poklic. Po takratnem običaju si je mladi modroslovec Trubar služil sam svoj kruh s tem, da je s tovariši hodil od dvorišča do dvorišča ter je prepeval. Miloščino, ki so mu jo metali v klobuk dobrosrčni ljudje, je uporabljal skromni Primož Trubar za trdi in suhi svoj vsakdanji kruh.

Tržaški škof Peter Bonomo je takrat (1532) oskrboval dunajsko škofijo. Bil je naprednomisleč, blag učenjak, ki je plemenito podpiral ubožne in nadarjene dijake. Lepi glas slovenskega pevca Trubarja je opozoril škofa Bonoma nase. Škof je nastavil Trubarja za prvega pevca na koru tržaške cerkve sv. Justa ter ga je obenem podučeval v bogoslovju. Končno ga je posvetil za duhovnika in mu preskrbel službo kaplana pri sv. Maksimilijanu v Celju ter kasneje v Laškem trgu na Sp. Štajerskem. Ker je bil Trubar izvrsten govornik, je bil imenovan za kanonika in za slovenskega in nemškega pridigarja v ljubljanski stolni cerkvi (1542). Škofa Krištof Rauber in potem Urban Textor sta prav

Primož Trubar:

O Slovencih v šestnajstem veku.

(Iz Trubarjevega predgovora k I. delu Novega zakona v hrvatskem jeziku in glagolskih črkah z dne 12. januarja 1562.)

... Slovenci so dober, pošten, zvest, resnicoljuben, pokoren, pogostljiv in mehke narod, ki se vede in kaže prijaznega napram vsem tujcem in napram vsakomur.

Toda preveč praznoveren je. Kajti to dobrosrčno kranjsko in štajersko ljudstvo hoče doseči vse svoje stvari pri Bogu, pri Devici Mariji in pri svetnikih le s tem, da posluša in plačuje mnogo maš, s procesijami, darovanji, rožnimi vencii, z mnogim praznovanjem, s prižiganjem sveč, s prenašanjem križev, z blagoslovljeno vodo in soljo, z oljkami, s kajenjem in škropljenjem, z daljnimi romanji in z grajenjem novih cerkev. S tem hočejo odvrniti vso nesrečo, vse božje kazni, različne bolezni, draginjo, vojno in nevihto. Pregnati hočejo s tem hudiče iz oblakov, s polja, z dvora, od živine, iz hiše in iz postelje ter obenem doseči dobre letine, mnogo veselja, vina, živine, mir pred Turki in dolgo življenje. Da, tudi umrlim hočejo s tem pomagati iz vic v nebesa ter doseči

rada imela nadarjenega Trubarja, ki je živel v vsakem oziru vzorno, čisto, pobožno, brez posvetnih razvad ter je vedno deloval za narod in vero z vso nesebičnostjo in tudi brez najmanjšega pohujšanja. Komaj 34letni kanonik Trubar pa se je bil na Dunaju in Trstu pri škofu Bonomu navzel tedaj modernega humanistovskega duha ter je hrepenel po nujnopotrebnih reformah v katoliški cerkvi, v katero so se bile zanesle razne grde razvade. Duhovščina je živela tedaj javno nečisto in pohujšljivo; bavila se je s krčmarskim in kramarskim obrtom, hodila je redno na lov, se udajala strastnim igram in nezmernim pijančevanjem, oblačila se je razuzdano ter se med sabo celo na prižnicah pričkala o verskih vprašanjih. Disciplina med duhovščino je bila vobče slaba, mesto vere se je širilo med ljudstvom praznoverstvo in vražarstvo, ki so ga razni slabi duhovniki umazano zlorabljali v svoj dobiček. Nazidalo se je takrat nebroy cerkvâ, kapel, za katere je žrtvoval ubogi slovenski narod še vse tisto malo, kar mu je pustilo nemško plemstvo in česar mu niso odnesle ropajoče turške tolpe iz Bosne.

V takih razmerah je resnično pobožni in zdravoposteni Primož Trubar seveda živo hrepenel po nujnih reformah v cerkvi in med duhovščino. Prav takrat pa so na Nemškem in v Švici divjali hudi verski boji, ki jih je provzročil uporni Martin Luther, ustanovivši proti propalemu tedanjemu katoličanstvu novo čisto Kristovo cerkev — protestantsko. Trubar je mnogo čital in je izprevidel, kako idealne in vzvišene so v svojem bistvu namere Luthrove, in v koliko lepša, nepokvarjena Jezusova, čista in naravi pravična je nova protestantska cerkev. In kot katoliški kanonik je hotel katoliško cerkev med svojimi rojaki očistiti vseh kvarnih pri-

večno izveličanje. In kadar v hiši kdo zboli, tedaj zaobljubi ali bolnik ali pa namesto bolnika kdo drug, oče ali mati, da prinese in pokloni Devici Mariji ali kakemu svetniku kak velik dar, bodisi kako žival, vola, tele ali ovco, nekaj funtov voska, ali mnogo denarja, ali bolnikovo najboljšo obleko ali pa da napravi dolgo romanje. Zato romajo prav večkrat v Rim, v Loreto, v Otting (Altötting na Bavarskem), k sv. Volbenku na Bavarsko in vsakih sedem let prav tja do Achena... In sezidali so in še zidajo poleg svojih župnih cerkvâ še po vseh kmetiških, hribih in lepih planjavah, po gozdih in lesovih velike cerkve, včasih kar dve skupaj, tako da se je v mnogih farah nazidalo do štirindvajset in še več cerkev in kapelic ter jih še vsak dan zidajo.

In take malikovalske in nepotrebne stavbe grade in delajo le na zahtevo, poziv in ukaz lehkomišelnih, blaznih in brezčasnih ljudij, ki trdijo in govore, da se jim je Devica Marija ali kak drug svetnik pokazal v snu ali v spanju ali sploh ponoči. Nekateri padajo podnevi pred ljudmi na tla, kakor bi imeli božjasto bolezen in po dolgem trepetanju in cepetanju začno pripovedovati, da jih je tako vrgla Marija Devica ali kak drug svetnik ali svetnica ter da je ž

mesi, ki so se bile vteple tekom časa in ki so bile njeni veljavi in njeni nalogi le v kvar in nečast.

Že l. 1448 se je pečala ljubljanska cerkvena sinoda z mnogoterimi velikimi napakami in razvadami v katoliškem bogoslužju, v verskem življenju laikov in vedenju duhovščine. Sinoda je pač izdala 25 ostrih zapovedi in prepovedi, toda reda vendarle še daleko ni bilo. Trubar je torej izkušal po vzorcu protestantske cerkve na Nemškem odpraviti najhujše pege s telesa katoliške cerkve ter je v svojih pridigah ostro bičal, kar se mu je zdelo krivo in proti jasnim naukom sv. evangelija. Pridigoval je kot kanonik v Ljubljani ter obenem kot župnik v Št. Jerneju na Dolenskem. Trumoma so hiteli Slovenci k njegovim pridigam in bili njegovi verni pristaši. Toda kralj Ferdinand je na ovadbo škofa Textorja ukazal, da je „luterana“ Trubarja zapreti, češ da širi krivo vero. Trubar je moral bežati preko Hrvatske na Reko in Trst, od ondi pa v Norimberg na Bavarsko. Tam se je Trubar povsem pridružil protestantom ter je deloval v Rotenburgu in Kemptenu dolgo vrsto let kot protestantski župnik in pridigar. V tej dobi se je tudi oženil ter je imel 2 sina in 3 hčerke; mlajši njegov sin Felicijan je postal pozneje protestantski pridigar na Slovenskem ter slovenski pisatelj, hči Barbara pa je postala soproga slovenskega pisatelja Jurja Dalmatina.

Šele l. 1561 se je vrnil Trubar z veliko častjo kot zmagovalec v Ljubljano, kjer se je bila protestantska vera že sila razširila. L. 1563 je ustanovil Trubar deželno evangelsko gimnazijo, a l. 1565 je moral zopet bežati iz Kranjske na Virtemberško, kjer je deloval v Laufenu in Derendingenu, neumorno pišoč in urejajoč prve slovenske knjige, sv. pismo, katekizme, pesmarice in koledarje. V visoki starosti 78 let je

njimi govorila in jim ukazala, da se mora zdaj na tem, zdaj na onem hribu, v tej dolini, v onem gozdu zgraditi cerkev, da morajo iti tja s križi darovat, maševati in romati. Če pa tega ne store, potem bode njim prikazavša se Marija, svetnik ali svetnica vse zato na polju in vinograde pobila s točo ali z nevihto, in poslala bode na ljudi in živali veliko umiranje, da ne ostane niti tretjina več živa.

Poleti minolega 1561. leta je pri Gornjem Gradu na Sp. Štajerskem, štiri milje od Ljubljane, nastopila neka mlada, nesramna, vlačugarska ženska. Svoje roke nosi pred ljudmi sključene na hrbtu in poveša glavo in obraz k tlom. Ta ženska pravi in pripoveduje vsakomur, da noče Devica Marija nič več prebivati v cerkvah na hribu pri Gorici in Solkanu. (Ti cerkvi so začeli zidati šele pred dvajsetimi leti na poziv neke stare copernice, ki je v svojem devištvu umorila troje otrok.) Vzrok, pravi, so duhovniki, ki jej jemljejo najboljša krila, oblačila in najlepše pajčolane, ki so jih prinesli in darovali ljudje Devici Mariji, ter jih dajo svojim kuharicam. Isti duhovniki sežigajo vosek in sveče, ki so jih ljudje prinesli in darovali njej, pri svojih igrah, pijančevanjih, preklinjanjih, zmerjanjih in priseganjih; isti pijanci, njeni posve-

Trubar umrl 29. julija 1586. Pokopali so ga izredno slovesno.

* * *

Tako je bilo življenje Trubarja, čegar 400-letni jubilej rojstva praznujemo. Ne slavimo ga kot protestanta, luteranca, nego zaradi idej, ki so ga vodile in za katere se je boril vse življenje; slavimo ga kot moža napredka in svobodne misli, zahtevajočega poštenosti in čistosti povsod in od vsakogar. Slavimo ga kot prvega nositelja narodne ideje in prvega dejanskega zastopnika jugoslovanskega kulturnega edinstva. S čudovito samopožrtvovalnostjo se je boril Trubar prvi proti nemški in latinski šoli za narodne slovenske šole ter je bil prvi, ki je priboril Ljubljani in Slovencem gimnazijo. Trubar je prvi sestavil slovenski alfabet ter je spisal Slovence prvo čitanko in slovnico. Trubar je prvi začel pisati slovenska pisma na narod ter je spisal in dal tiskati prve slovenske knjige ter prve glagolske knjige za Hrvate in Srbe. Tekom svoje dobe je izdal 25 slovenskih knjig, katere je v mnogo tisoč iztiskih razširil med svoj narod. Iz teh knjig so se učili Slovenci šele slovensko čitati in pisati, ter je bil Trubar torej prvi slovenski narodni učitelj in vzgojitelj. Iz nemškega Uraha, Derendigena in iz Tubinge je pošiljal med svoje rojake lepe knjige, polne ljubezni do resnice, poštenosti in dela. V naljubeznih besedah je pozivljaval Slovence k slogi in edinstvu, svareč jih in karajoč zaradi nesložnosti, ki je vir razpada in pogina. Trubar je bil prvi, ki je zbiral slovenske narodne pesmi ter jih je dal tiskati z notami, da so se peči z navdušenjem med narodom in v cerkvah. Naglašal je, da more človek iz srca peti le tisto pesem, ki jo razume. Zato je prevajal tudi cerkvene pesmi v slovenščino ter je zlagal svoje pesmi. Bil je torej prvi naš pesnik in prvi naš skladatelj. Trubar je bil prvi, ki je združil slovensko dušo s kulturo Evrope, porušil je kitajski zid, ki je obdajal Kranjsko in Štajersko ter je odprl pot svobodne prosvete v srce našega ljudstva. Okoli sebe je zbral veliko število mladih kulturnih delavcev, pisateljev, založnikov, govornikov, ki so širili idejo narodne svobode in kulturnega napredka zmagovito in uspešno.

Bil je vobče silna organizatorska osebnost, cel mož jeklene vztrajnosti in neutrudne delavnosti; poleg tega pa je bil tudi nad vse mere blag in plemenit, gostoljuben, brez sovraštva in maščevalnosti, delež le dobrote in pomoči in šireč le ljubezen in složno delovanje.

Trubarjeva doba — doba slovenske reformacije — je najkrasnejša, junaška doba v slovenski zgodovini. Središče njej pa je bil sin slovenskega kmeta — Primož Trubar. Slava njegovemu spominu!

čeni služabniki, kradejo njen denar ter ga brezkoristno zapravljajo. Zato hoče imeti pri Gornjem Gradu drugo cerkev. Na prostoru, ki ga je ženska pokazala, se je videlo ponoči mnogo gorečih luči, (zakaj sama je ondi vtaknila opolnoči v krogu mnogo trsak in bakelj iz naklanega lesa! Zjutraj so našli tamkaj ogle in luknje bakelj.) Preslepljeni in abotni kmetje so na dotičnem holmcu kmalu zgradili leseno kapelo in so poklicali več duhovnikov, da so v njej na oltarjih maševali. Radi so prišli tja in so pri novi zgradbi in ustanovi pridno pomagali, zakaj take nove cerkve in božje poti jim dajejo, kakor pravijo sami, mnogo in dobre plače za njihove maše in dobro meso za njih kuhinje. Na leseno novo kapelo pa so zapisali:

Locus iste sanctus non ab hominibus est inventus, sed a Deo optimo maximo mirabiliter per ignem et lucem et flamam ignis est electus, demonstratus et illustratus propter vocatur locus iste ad salvatorem nostrum Jesum Christum et beatam virginem matrem eius.

Skratka, ta ničvredna ženska s svojimi Balovimi duhovniki je s svojim lažnjivim pripovedanjem in govorjenjem dosegla toliko, da se je preteklega meseca avgusta 1561. leta na dan vnebohoda Marije Device (15. avg.) zbralo pri omenjeni kapeli več tisoč sloven. kmetov in kmetic, ki so pripeljali seboj mnogo velike in male ži-

X osuševanju barja.

Spisal Teodor Drenik, podpolkovnik v. p.

I.

Zakaj ravnina južno Ljubljane ni osušena barje?

Obe veliki ravnini pri Ljubljani, prvotno jezери, sta ostali jezeri dotlej, dokler ni najprvo odtok Save, nato pa še odtok Ljubljanice dosegel tolike globočine, da sta jezera mogli odteči. Sava si je v prazgodovinskem času odtok predrla tako popolnoma, da je sedaj ravnina osušena.

Predor Ljubljanice med Šišenskim hribom in Gradom je sicer od narave izbran predor, zato je tudi najprimernejši, ali ostal je nepopoln, nezadosten, ker sta ustanovljenja in širjenje mesta branila Ljubljanci, da si razširi strugo.

Rimljani so sicer svoje utrjeno taborišče zgradili 300 metrov od obrežja stran, ko se je pa gradilo mesto, samo se je pa na obeh straneh struga zožila.

Če bi se to ne bilo zgodilo, bi si bila reka tekom stoletij polagoma strugo razširila, poplave bi se brez zastajanja odtekale in naše Barje bi bilo že davno osušeno.

Da bi morala reka sama povzročiti to razširjenje struge, izhaja odtod, ker tvori levo obrežje Ljubljanice od izliva Gradaščiće do preko Fužin prod in prst, ki jih je naplavila Sava.

Kakor je naplavila Sava to tvarino, prav tako bi bila Ljubljanica, ko si je Sava izkopala svojo sedanjo strugo, polagoma južni rob te nasipine odnesla in razširila svojo lastno strugo.

Graditev mesta pa ni samo ovirala naravnega razširjenja struge, nego se je še celo obstoječa struga sama umetno zožila, tako da ob povodnji vode, ki se stekajo na barjansko ravnino, ne morejo odtekati brez zastajanja in poplav.

II.

Ponesrečenja poizkusov osušitve Barja in vzroki teh neuspehov.

Pred 100 leti so izkopali Gruberjev prekop (Cesarski graben), da bi se vodi odtok pomnožil tako, da bi se vsi dotoki mogli odtekati brez zastajanja. Ako bi bili to dosegli, bi bili tudi Barje osušili.

Ideja je bila popolnoma pravilna, izvršitev pa ni bila zadostna in v glavni stvari zgrešena in sicer:

1. Razsežnost prekopa je daleko premajhna, zastajajoče vode so se pa tehniško-strokovno precepile napačno in površno.

2. Izliv prekopa se ni navedel v zadostno sprejemljiv prostor, nego v ono ozko strugo, iz

vine, obleke, denarja, voska, sveč, sira, volne in lana in še drugega ter so vse to darovali Devici Mariji, ki naj ima v tisti kapeli svoje stanovanje. In temu ubožnemu, nedolžnemu mnogobrojnemu ljudstvu, ki je bil razdeljen na petero delov ali tropov, je hkratu pridigalo petero njihovih duhovnikov. In eden med njimi je bil na kmete jako jezen ter jih je zmerjal z živinami, ker niso sezuli svojih obuval, češ da sta prostor in zemlja, na kateri stoje, sveta, ker hodi Devica Marija po nji i. t. d., i. t. d.

O takih in enakih malikovalskih in blaznih bogočastjih bi mogel napisati celo knjigo. Kaj takega bi stari, v Bogu pokojni in učeni škofje ne bili dopustili, nego bi bili tako početje takoj kot grdo malikovalstvo in krivoverstvo, kar je v resnici, prepovedali, obsodili in odpravili.

In ta ubogi narod, zlasti onega, ki biva v deželi Kranjski in na Krasu, napadajo — kakor Hrvate in Bezjake — večkrat na leto Turki, ga love, odvajajo in prodajajo v večno sužnjost in za nesramne posle (v hareme, op. prev.) ter požigajo njihove hiše in gospodarska poslopja.

katere se je prekop tudi odcepil, ne da bi se bila struga od izliva prekopa naprej primerzo razširila. Nevpoštovanje potrebe, da se mora nad mestom odvedeni vodi ustvariti tudi prostora za odtok, je učinek prekopa skoraj obreuspešilo, prekop pa v glavni stvari storilo neporabnim.

Druga napaka je pa navpični izliv prekopov v Ljubljanično strugo, ker to zajezuje odtok vode v prekopu, kakor tudi v glavni strugi.

Ako bi bili prekop napravili še enkrat tako razsežen, in izliv naravnali tako, da bi se iztekala voda iz prekopa v smeri Ljubljaničinega teka, ako bi se bila nadalje struga Ljubljanice od izliva navzdol proti Fužinam na širočino razširila za toliko, kolikor je potrebno za sprejemanje vode, tudi ob najvišjem vodnem stanju, in se odstranili — to je že samoobsebi razumljiva potrebnost — jezovi, potem bi bilo Barje dandanes že osušeno.

3. Pred 70 leti se je dno Ljubljaničine struge, kolikor je je v mestu, preuredilo in deloma poglobilo. S tem se je pač dosegel neoviran odtok ob navadnem stanju vode. Ob povodnjah pa ni bilo zaznati prav nobenega uspeha, ker zastajanje vode in poplave so ostale, kakoršne so bile.

Ta neuspeh so strokovnjaki poznali že naprej, zakaj razširjenje dna struge z uravnavo in delnim poglobljenjem struge je bilo v razmerju z množino vodâ, ki so dotekale ob povodnji, tako neznatno majhno, da kako zmanjšanje zastajanja vodâ in poplav nikakor ni mogoče.

Pri rekah na Gorenjem Italijanskem lahko opazamo, kako je treba odmeriti odtočni prostor za čas povodnji. Za reke in potoke, ki imajo ob navadnem stanju vode širino 10 do 20 metrov, se za povodenj ogradi 100 do 200 metrov široka struga, in vendar je ob povodnji polna. Akoravno vzamemo v poštev, da sprejemajo reke na Gorenjem Italijanskem vode iz Alp in da imajo povirje, ki se s povirjem Ljubljanice komaj da primerjati, je pa na drugi strani treba vpoštovati, da je tudi Ljubljaničino povirje gorovje, s katerega se vode za hudih padavin in ko se spomladi topi sneg, rapidno izlivajo na Barje in bi morala biti struga Ljubljanice še enkrat tako široka, kakor je sedaj, da bi odtoku poplavnih vodâ mogla zadoščati brez zastajanja.

Glede razširjenja struge, ki se je pred 70 leti doseglo z regulacijo, se mora tu pripomniti, da se je tudi to malenkostno razširjenje izravnilo z gradnjo Francovega mostu, ker je most zgrajen tako, da zožuje strugo za dobro tretjino.

(Konec prih.)

Jz dobe punta in bojev.

Črtice izza okupacije Herceg-Bosne. Napisal Ivan Klarić.

V.

(Konec.)

„Beživa k biskupu!“

Lučič in Glavurdič sta ostala pri biskupu prav do 18. avgusta, ko je padlo zavzeto Sarajevo. Po dnevi sta spala in se skrivala, da bi ju ne videl nihče, ponoči pa sta čuvala biskupov dvor. Ko pa je bilo Sarajevo osvojeno, sta odšla domov. Oni fakini, ki so prišli tiste noči biskupa izsiljevat, so odšli s puntarji v Zjenico ter so nekateri neumno poginili, a drugi so se vrnili zdravi domov.

Tri mesece po zavzetju Sarajeva se je izprehajal biskup fra Paško Vujičić po svojem vrtu v Bristovskem ter je molil k Bogu. Bil je dovolj topel in prijeten jesenski dan. Od Fojnice so se čuli nekaki glasovi. Govorilo se je, kdo pojde prvi pred njega, da zaplaka in zakuka kakor sinja kukavica v gori. Eni so govorili: „Jaz ne smem,“ a drugi, da ne znajo. O tem so se največ razgovarjali, a biskup je vse to čul in ni čul, ker ni vedel, koga se to tiče. Pogledal je preko ograje in videl, da gre po cesti več muslimanov, ki ženejo pred sabo neke ovne in spremljajo neke tovore, a na tovorih purane, goske in peteline.

Samoobramba.

Nemško bojno društvo „Südmark“, ustanovljeno v edini namen, da ugrabi in ponemči slovensko zemljo, je baš zadnji čas še podvojilo in potrojilo svoje grabežno delo na naših mejah, zlasti na Štajerskem. Njeni dohodki so zelo narastli, število njenih podružnic se je silno pomnožilo, in ji je sama loterija, ki jo je društvo priredilo v svoj prid, donesla kakih petdeset tisočakov. Ves ta denar pojde na naše meje, in iz Št. Ilja, obmejni štajerski občini, dohajajo zadnji kliki: „Na pomoč!“

To nam daje misliti. Čas je preresen, in samo v najenergičnejšem delu samoobrambe je še rešitev, sicer smo s sedanjo brezbržno narodno politiko, ki skoro nima primere, obsojeni na gotovi pogin.

Čujejo se posamezni glasovi, da se osnuje že vendar slovensko gospodarsko društvo, ki bo protiutež „Südmarki“, ki ne bo politično in bo zagadelj lahko združevalo v sebi vse politične stranke. V istini je skrajni čas, da se vzdramimo iz popolnega mrtvila, ki se je sedaj ob največjem pritisku z nemške strani še v večji in pogubnejši meri nego kdaj razlilo po naših mestih. S samimi veseljami ne pridemo nikamor.

Društvu, ki naj se ustanovi čim preje, naj bo edini namen, podpirati in krepiti v gospodarskem in kulturnem oziru Slovence na Kranjskem, Štajerskem, Koroškem in Primorskem, v jezikovno obmejnih ali jezikovno mešanih pokrajinah.

V dosego tega namena naj društvo zbira denarne doneske, združuje slovenske gospodarske organizacije in nepolitična društva, naj podpira slovensko obrt in trgovino v jezikovno izpostavljenem okrožju, naj brani slovenska posestva v gospodarskem obstanku, organizuje ožje deželne, okrajne in krajevne odbore, ki bi po določenem načrtu poizvedovali o gospodarskih in kulturnih razmerah slovenskega ljudstva v svojem okrožju in potem poročali o tem glavnemu odboru s primernimi nasveti in nabirali v društvene namene denarna sredstva. Povsod treba slovenskih obrtnikov in trgovcev.

Društvo naj bi vodil glavni odbor, ki bi se volil iz odbornikov iz vseh slovenskih dežel. V glavnem odboru naj bi tudi obstojali razni odseki, kakor pravni, informacijski, gospodarski. Njemu v pomoč naj bi se ustanovili ožji odbori, katerih naloga bi zlasti bila podpirati informacijski odsek.

S tem, da smo Slovenci v zadnjem času začeli omalovaževati jezikovne prepire in boje, kar dokazuje vse naše javno mnenje in nastopanje, smo hoteli izogniti se narodnostnim bojem. Naši nasprotniki pa, Nemci v prvi vrsti, nam

„Glej ga, pri moji veri!“

Biskup se je obrnil in je šetal dalje po vrtu, ne oziraje se na to, komu in kako so to rekli. In dalje je molil svoj rožni venec. Zameketali so ovni, zabobneli tovari in vse skupaj je prišlo na dvorišče. Takoj je pritekkel k njemu neki mladenič ter je dejal:

„Presvetli, iščejo te neki Turki.“

„Vprašaj, kaj hočejo!“

„Pravijo, da imajo s tabo posla in razgovora.“

„Torej naj pridejo!“

Biskup je pogledal na molek in je preštel, do katere jagode je prišel, ter je stopal za mladeničem. Ko je prišel na dvorišče, stoje tovari, stoje ovni. Odhitel je v dvorec, a četa muslimanov se mu prikloni do tal. Pozdravi jih in vpraša:

„Kaj je, možje?“

Najzgovornejši med njimi, Osman Bajrič, je začel:

„Ali veš, dragi biskup, da so te — predno so dospeli Švabe v Bosno — v neki noči neki ljudje zgrabili, pa te vlekli na vrt ter privezali na slivo in zahtevali za rešitev veliko svoto?“

„Zgodilo se je, pa minilo, hvala Bogu!“

„Tedaj je počila puška, nato še ena, pa brez števila pušk, a oni so se razpršili kakor pleve na podu, kadar pihne hud veter.“

potiskajo sami orožje v roke, ker se hočejo na vsak način polastiti naše zemlje.

Koliko je internacionalna ideja dobila moči nad narodno idejo, to opazamo lahko vedno in povsod. Kdor je internacionalen, je „moderen“, „vzvišeno kulturn“ človek. Zato vidimo, kako raste pri nas narodna brezbržnost. Da se stori nekaj zoper to, je treba čimpreje, da se organizira v svrhu naše samoobrambe gospodarsko društvo, ki bo družilo v sebi vse narodne elemente, prirejalo predavanja in krepilo narodno zavest, ki je danes marsikje popolnoma izginila, kjer je bila včasih v najlepšem razvoju.

V isti namen, da ohranimo slovensko zemljo, bi bilo nadalje potrebno, da se ustanovi parcelacijska banka, ki bi kupovala veleposestva po Kranjskem in jih prodajala slovenskim kmetom, ki bi ob jezikovnih mejah po Štajerskem in po vsem Koroškem kupovala posestva ter jih prodajala zanesljivim slovenskim ljudem. V tem bi parcelacijska banka izvajala lahko delo emeninetne važnosti v narodnem, oziroma gospodarskem oziru, ker bi brez težave prodajala kmetije v prvi vrsti slovenskim Amerikancem.

Edino tako je mogoče ohraniti Slovence domovino, drugače izginejo v teku dveh, treh stoletij, če ne še preje! S smotrenim nadrobim delom pa v tem smislu, v narodno probujo, ki bi šla tako daleč, da se nam noben poedinec, noben član slovenskega naroda več ne izgubi v tujinstvu in tako pomnoži nasprotni narod, nam ni samo zagotovljen narodni obstoj, ampak tudi napredek in rast. Namesto nazadovanja bo nastopilo prodiranje sloven. življa, kar bi bilo popolnoma naravno in je verjetno popolnoma, ako se ozremo na to, da se slovensko pleme hitreje množi od nemškega, da je število rojstev na slovenskem znatno večje od onega med Nemci, seveda relativno vzeto.

Vse srednje Štajersko je dandanes polno slovenskega plemena, žal, da ni več narodno zavedno, ali da celo ni več slovenskega jezika, temveč je ponemčeno in izgubljeno za nas. Tudi na Gornjem Štajerskem, v čisto nemških krajih, so slovenski kmetje, ne samo delavci. A seveda, ti se držijo samo v enem kolenu, sinovi že so Nemci, dasi še znajo slovenski.

Da se to izpremeni, je treba najprej zopet vzorne narodne vzgoje, kjer igra prvo ulogo materinščina. Z doslednostjo, s tem, da ostanemo Slovenci zvesti samim sebi, da se krepimo in dvigamo na kulturnem in gospodarskem polju, da dosežemo v tem druge civilizirane narode, pridemo do tja, do tistega cilja, ki nam ne bo samo zagotovil narodnega obstoja, ampak tudi napredek. In ta je prav tako absolutno potreben, zakaj, kdor ne napreduje, ta nazaduje.

Cv. G.

„Resnica, tako je bilo.“

„Kdo je to bil, kako se je to zgodilo, to sam Bog ve, pa morda veš to tudi ti, a nihče drug. Tebi pa je ostal denar in živa in zdrava rama na ramenu.“

„Sam Bog me je rešil.“

„Da, resnica, a kogar On čuva, naj se ne boji ničesar in nikogar!“

„Tako je!“

„Ali si takrat koga poznal in ali bi mogel povedati, kdo je vse bil?“

„Dva, tri bi mogel pač navesti.“

„Mi vsi smo bili tisti! Bilo nas je še več, a nekateri so izginili za večno.“

„Mir njihovim dušam!“

„A evo, minili so trije meseci, ti pa nas nisi naznanil.“

„Čemu bi vas naznanjal, ko se ste zdaj prijaviли sami?“

„Mi smo vse te tri mesece trepetali kakor šiba na vodi. Končno pa smo izprevideli, da nas ne nameravaš naznaniti. Ker si tak človek, smo prišli, da se ti zahvalimo in da ti prinesemo mal dar. Vemo, — duše mi in turške vere! — da se boš branil in nas odbijal ter da ne boš hotel sprejeti. Toda moraš, pri Bogu, pa če bi bil tudi trikrat biskup! Še enkrat se ti zahvalujemo in molimo k dragemu Allahu, naj takega moža, kakoršen si ti, poživi še mnogo let

Politične vesti.

Ministrski predsednik baron Beck je pohvalil avstrijski parlament, češ da se sme novi ljudski parlament postaviti pred javnostjo, ker je priden ter ne trati časa. Beck je dejal, da hoče še celo vrsto načrtov v jesenskem zasedanju predložiti zbornici, da je poln optimizma ter da zre z upanjem v bodočnost. Vlada se loti tudi revizije poslovnika drž. zbor; izdelala je načrt uradniške službene pragmatike. Pohvalil je tudi Poljake, češ da podpirajo vladno podporo za gospodarski razvoj. Vlada hoče v jeseni predložiti načrte za reformo davka na žganje, za starostno zavarovanje in načrt jezikovnega zakona za — Češko. Vlada upa, da bode možno doseči kompromis med Čehi in Nemci. Beck pravi: „Kritike bo seveda dovolj, toda ne kritikujte, dokler ne poznate načrta!“ Vladanje v Avstriji je sploh jako neprijeten posel. V Avstriji je osem narodov, 17 dežel, 20 parlamentarnih korporacij, 27 strank, zamotano razmerje z Ogrsko, različne kulturne razmere. In vse to je treba združiti v eni točki, da je možno vladati. „To povem naravnost, a brez obupa,“ je dejal Beck. „Nasprotno, jaz imam neomajno zaupanje v bodočnost Avstrije. Ravno vzajemno tekmovanje in žilava moč avstrij. narodov nam zagotavlja vedni razvoj naše države, da izvrši svoj zgodovinski poklic, trajno, mirno življenje vseh narodov.“ Beck je torej poln optimizma in zaupanja v našo zbornico. In to je čisto razumljivo. Ta ljudski parlament je postal čisto modern avtomat, ki producira toliko vladnih predlog in ugodij tolikim željam vlade, kolikor pač hoče Beck. Ta ljudski parlament dela, kar hoče vlada in ne dela, česar noče vlada. Beck pa ni nehvaležen, nego hoče parlament zopet le odgoditi, da bodo pridni poslanci vlekli dijete dalje. Vslugo za vslugo! Beck vse plačuje in noče ničesar zastoj. Kavalir! Zato pa je lahko miren in gleda z upanjem v bodočnost.

Vsa vseučilišča zaprta! Beck se je ustrašil groženj avstrijskih klerikalcev ter je prof. Wahrundu onemogočil predavanja na vseučilišču v Inomostu. Vlada ni mogla Wahrunda odstaviti, niti ga kaznovati ali kazensko prestaviti. Ko pa se je Wahrund vrnil s potovanja in hotel začeti s svojimi predavanji, je tirolski namestnik na Beckov migljaj univerzo zaprl. Nato so začeli akademiki na vseh avstrijskih velikih šolah štrajkati ter so se zaprla za nekaj časa vsa vseučilišča, tehnike in višje poljedelske šole. Ker je Beck tirolsko vseučilišče zaprl, ne da bi za to vedel naučni minister, je minister Marchet odstopil, z njim pa še ministra Prade in dr. Derschatta. Ministrska kriza pa se je začasno polegla. Wahrundova afera pa se bo morala

zdravega v veselju in vsej zadovoljnosti. A čuli smo tudi za ono tvojo okrožnico, ki si jo pisal fratrom.“

Osman se je priklonil do tal in ž njim so se priklonili tudi drugi.

„Zdaj pa pojdite na dvorišče, hitro raztovorite tovore, brzo izsujte žito v žitnico, purane in drugo pomečite v kokošnjak, ovne odvedite v hlev, sir in maslo znosite v shrambo, pa bežite domov ter se zahvaljujte velikemu Allahu, da ste jo tako srečno odnesli, a ne bi je, resnica je, da niste naleteli na takega moža!“

Osman je dovršil, družba je vdrla skozi vrata ven na dvorišče in ni dala biskupu niti do besede.

V hipu so bili konji raztovorjeni, in je bilo urejeno vse, kakor je dejal Osman.

Biskup je klical skozi okno:

„Počakajte vsaj kavo!“

„Nočemo, zares, ker nismo vredni, s takim možem niti govoriti, a kaj še, da bi ž njim sedeli za isto mizo in pili kavo! Za nas so puška in vislice, ne pa lepa beseda in kava. Z Bogom!“

„Srečno!“ se je čulo za njimi z biskupovega okna.

*

Tako je deloval fra Paško Vujičić, hrvatski škof nad Bosno, brat reda sv. Frančiška Asiškega. Večna mu slava!

v kratkem definitivno rešiti. Za Wahrmondom stoje vsi nemški naprednjaki svobodomislici, vsi napredni vseučiliški profesorji in brez razločka vsi napredni akademiki vseh narodnosti.

Nova trozveza. Evropski listi poročajo, da se snuje nova trozveza med Anglijo, Francijo in Rusijo proti trozvezi Avstro-Ogrske, Nemčije in Italije. Francoski in ruski listi pa javljajo, da se nova trozveza pobriga za zvezo slovanskih držav na Balkanu: Srbske, Bulgarske in Črne Gore. Češki listi že danes tako zvezo jugoslovanskih držav navdušeno pozdravljajo. Tako se zdi, da živimo resnično v dobi, ko se izkuša na vseh straneh, da krene ideja slovanske vzajemnosti na realna tla.

Poljaki in Rusi. Poset slovanskih avstrijskih poslancev v Peterburgu je dosegel znamenit uspeh v vprašanju ruskopoljskem, ki je najboleštnjša rana na telesu slovanskem. Ta veliki uspeh je izjava predsednika poljskega kola v ruski dumi, posl. Dmowski, ki je dejal, da interesi Poljakov zahtevajo, da bi bila Rusija silna, kajti ruska moč je poljska moč. Ruskopoljsko vprašanje se je obširno pretresalo med zastopniki poljskega in ruskega naroda ter so se debate udeležili pristaši raznih političnih strank. In značilno, veselo dejstvo je, da so govorili Poljaki in Rusi za isto mizo mirno in stvarno. Ruski listi poročajo, da so bili vsi udeleženci polni prepričanja, da žive v važnem, resnem, za bodočnost velepomembnem trenutku, in vsakdo se je trudil, da prispeva še iz svojega k velikemu delu ruskopoljske sprave. Vsi dosedanji protivniki so spoznali, da je sprava potrebna in možna. Dr. Kramar je nazval ta dan zgodovinsko važen dan v razvoju Slovanov. Ruski in poljski listi najraznejših smeri pišejo, da je nastal nedvomen preobrat v ruskopoljskem vprašanju. Nas veseli, da je bil pri tem važnem razpravljanju prisoten tudi zastopnik naprednih Slovencev, posl. župan Ivan Hribar.

Štajersko.

Dr. Korošec organizuje štajersko mladino. „Slovenski Gospodar“ je prinesel poziv predsednika S. K. S. Z. na Štajerskem, poslanca dr. Korošca na slovenske mladeniče. „Mi moramo v organizaciji naprej!“ piše dr. Korošec ter snuje zvezo slovenske mladine, v katero naj vstopijo vse že obstoječe in snujoče se mladeniške zveze in druge mladinske organizacije. Taka velika organizacija bo imela svoj odbor ter bode pododsek Slov. Kršč. Socijalne Zveze. Odbor te mladeniške zveze pa bodo imeli mladeniči v rokah. Ustanovni shod se vrši na binkoštni ponedeljek, dne 8. junija t. l. v Ljutomeru. Dr. Korošec piše: „Mladeniči, ki bodo kmalu poklicani delovati po slovenski domovini za svojo vero (!), svoj stan in svojo narodnost, se morajo poznati in med seboj pogovoriti, da bodo imeli tudi kot možje med seboj zaupanje... Naše geslo ostani: Mi gremo naprej!“ — Istočasno, ko snujejo mladeniško zvezo na Koroškem, se snuje taka zveza mladine tudi na Štajerskem. Na Kranjskem pa jo že imamo ter nastopajo telovadni oddelki celo v pisanih uniformah. Manjka le še zastav in trobentačev. Tako se razteza organizacija slovenske mladine že na skoraj vse slovenske dežele. Klerikalizem je začel graditi tudi temelje svoji vsemogočni sili ter objema ne le srednje in delavske sloje, nego tudi že mladino. Kakršna mladina, taki možje! Klerikalna mladina postane odrasla, poženi se in pomozite, dobi volilno pravico ter bo vzgojila čisto klerikalen zarod. Tako naj bo zagotovljena klerikalni nadvladi tudi bodočnost. Mi pa mislimo, da velik del te mladine, ko dozori, izpregleda in se osvobodi. S kulturo dela S. K. S. Z. pač le za lastni pogin, kajti danes klerikalne vode bodo gnale končno — naše mline! Mi se torej teh mladeniških društev ne bojimo, zakaj duhu časa se ne more odtegniti najklerikalnejša stranka.

Večrazrednice na Spodnjem Štajerskem so večinoma prave ponemčevalnice naše slovenske dece. Graški deželni šolski svet skrbi na vso moč za to, da se nastavljajo na večraz-

rednice za voditelje taki učitelji, ki so sicer rodom Slovenci, a so nemškega mišljenja. Da taki nadučitelji nemški uradujejo, se razume samo ob sebi; poleg tega pa še pogubno vplivajo na svoje tovariše učitelje in na šolsko mladino. V Vitanju je šolski nadzornik Rupnik, v Vojniku Košutnik; oba imata pristno slovensko ime, v prsah pa jima bije germansko srce. Take vrste možje načeljujejo našim šolam tudi drugod. Kako naj bi bila potem slovenska mladina zavedna?!

Nemški pouk v ptujski šoli je zagotovljen. Tega so krivi nekaj denar, ki ga trosijo Nemci po okolici, nekaj pa neodpustljiva nezavednost Slovencev. Okoliški župani in občinski zastopi so v svoji zaslepljenosti prosili, da se v višjih treh razredih ptujške okoliške šole uvede nemščina kakor učni jezik. Še več! Zahtevali so celo popolnoma nemške učitelje za te tri razrede! Seveda so to takoj dosegli; Nemci so jako zadovoljni, okoliški župani in občinski zastopi pa vsekakor — tudi, saj sedaj dobe, kar so hoteli ti „vrli“ narodnjaki.

Oživel sta! Objavila so se imena lenobno spečih podružnic družbe sv. Cirila in Metoda v nekaterih listih. Naveli sta se med temi tudi podružnici Rečica in Velenje na Štajerskem, a le pomotoma, ker ne spita več, marveč sta se zbudili k živahnemu delovanju. Imata delavna odbora in sta tudi že izkazali gmotnih uspehov: Rečica, 1. jan. t. l. K 52, Velenje, 21. maja t. l. 100 kron. Nadejamo se, da bodo rodoljubi po vseh krajih, kjer naše podružnice spe, ti dve podružnici posnemali in se zbudili iz narodnega spanja! Naj nam dajo prijetno priliko prav kmalu, da sporočimo slovenski javnosti v oživiljenju slovenske misli, v okrepljenju dela za narodni blagor. Delati moramo vsi, ne pa le nekateri!

Tečaj za vino- in sadjerejo. Na deželni sadjarski in vinarski šoli v Mariboru se priredi tečaj za vino- in sadjerejo. Trajal bo od 15. do 20. junija t. l. Udeležencev bo 40, med temi 20 ljudskošolskih učiteljev, ki jih v to določi deželni šolski svet.

V Žalcu in Šoštanju se v kratkem ustanovita podružnici štajerske kmetijske družbe.

Koroško.

Ne več tužni, nego — veseli Korotan! V Šmihelu pri Pliberku na Koroškem so 31. maja t. l. sklenili, da bodi poslej naše načelo: „Korotan se ne sme več imenovati tužni Korotan, nego veseli, delavni, krščanskosocijalno organizirani Korotan!“ In vse je radostno vsklikalo: „Živel veseli Korotan!“ Tak čudež se je zgodil! Pa zakaj, kako? Ustanovili so koroško „Mladieniško zvezo“ in v istem hipu se je tužni Korotan bliskoma izpremenil v veselega. Saj baje ni to nič čudnega, če vemo, da sta „Slovenčev“ urednik Terseglav in načelnik telovadcev K. S. Z., Iv. Podlesnik prišla na Koroško in sta govorila. Dve taki luči morata baje razsvetliti mahoma najmočnejšo temo ter izpremeniti najglobljo tugo v vriskajoče veselje. Nam se pa zdi, da je zelo žalostno, da se uganja s Korotanom toli bedasta burka. Ves napor Einspielerjev in drugih zrelih koroških političnih prvoboriteljev je bil doslej malo uspešen, ker sta proti slovenskemu Korotanu e. kr. vlada z vsemi držav. uradi ter ves fanatični nemški narod. Vsi trezni in resni možje niso ničesar opravili proti ljutim navalom sovražnikov; a dva mala govorečka dveh ljubljanskih mladeničev sta dosegla, da se Korotan danes koplje v radosti in zmagoslavju. To zatrjuje „Slovenec“ navidezno z vso resnobo, a menda sam tega ne verjame. Toliko duha mu vendar še prisojamo, da ne bo pripisoval enemu shodu kmetijskih fantov in deklet čudodelnega večinka! Saj je lepo, če se začno kmetijski fantje zanimati za knjige in telovadbo, a Korotana s tem še ne rešijo iz oblasti sovragov!

Proti nemčurstvu naj nastopa „Mladieniška zveza“ na Koroškem. Govornik na shodu v Šmihelu pri Pliberku je naglašal: „Kar moramo sovražiti, izkušati, da z ognjem in mečem prosvete zatremo, to je nemčurstvo. In kje je ta sovražnik? Izven nas? Ne, v nas samih, v naši nemarnosti, v naši nezavednosti, v

tem, da ne umevamo lastnih koristi. In zato je najuspešnejši boj proti nemčurstvu ne prazno govoričenje, puhle fraze o milem narodu, iz vinskega duha porojene napitnice, temveč ravno demokratska izobraževalna organizacija.“ Drugi govornik pa je dejal: „Kot je goreča rdeča barva slovenske trobojnice, tako goreča in plamteča so srca slovenske mladine do lepe naše zemlje. Vsa plamena ljubezni do domovine posameznih src slovenskih mladeničev hočemo združiti v mogočen kres...“ Ti govori se resnično lepo slišijo, a kaj naj rečemo, da so vsi govorniki postavljali ljubezen do domovine šele na drugo mesto, na prvo pa ljubezen do cerkve in vere! Kdo li koroškim Slovincem jemlje vero, da se morajo najprej in najbolj zaradi nje organizirati! In kakšna je ta ljubezen do domovine, kaže pač jasno poziv nekoga govornika na boj proti naprednjakom — rojakom. Poziv: „Če vržeš proti meni kamen, dobiš nazaj skalol!“ je pač brez vse ljubezni, pač pa je poln najgršega paganškega fanatizma. Ta poziv je klic k najgršemu bratomornemu boju! Najmanje pa je tak poziv krščanski, v duhu Jezusa Krista, ki je učil: „Opuščajte jim, ki vam delajo krivico, storiti dobro onim, ki vas žalijo!“ Ta moderni katoliški klic koroških slovenskih mladeničev kaže strašno nekulturnost, besno divjaštvo fanatika, ki ubija in mori brata v znamenju vere in Boga. Mi bi se veselili, ako bi se koroški mladeniči učili tolerance in srčne omike zavednjega narodnjaštva. Poziv k plemenskemu boju na Koroškem pa je kranjska močvirna cvetka, ki more roditi le gorje in propast.

Slovenstvo v Celovcu. Žalostno sliko vedno bolj proti jugu se umikajočega Slovenstva nam kaže Celovec. L. 1857 je štelo to mesto 6000 Slovencev in 3419 Nemcev. Imelo je torej dvetretjinsko večino. Danes pa je v Celovcu 438 Slovencev in 20.344 Nemcev. Število Slovencev se je torej zmanjšalo za 5562 duš, tako, da leži sedaj Celovec že na samonemškem ozemlju.

V Žreleu, tik pred Celovcem se je uvedlo v cerkvi zopet slovensko petje. To naj posnemajo vse obmejne župnije!

Štrajk v Bistrici na Koroškem. Delavstvo tvornice Kranjske industrijske družbe v Bistrici na Koroškem je ustavilo delo, ker so bili trije delavci — Slovenci — brez povoda odpuščeni. Štrajk je povsem miren, delavstvo edino, tovarna stoji. Štrajk ima ne le moralen, nego tudi naroden značaj, ker delavstvo protestira proti narodnim žalitvam nemškonacionalnega ravnatelja Fausta.

Primorsko.

Skupščina C. M. družbe za Istro se je vršila letos v Pulju med velikimi škandali laške fakinaže. Italijani so udeležence psovali, napadali Hrvate, jim vzeli zastavo z Narodnega doma ter ves shod izžvižgali in izsikali. Na shodu sta bila tudi poslanca Mandič in Spinčič. Demonstrante je podpirala vladna komisija s policijskim svetnikom Ostijem. Baje so hrumeli proti Slovanom tudi laški socijalni demokratje. Pulj je za Dunajem najbolj avstrijsko, skozin-skož črnožolto, ker vojaško mesto. Tu so uradi naše e. kr. mornarice, tu tvori večino občinstva e. kr. uradništvo. A vendar so možni v tem e. kr. Pulju proti večini deželnega prebivalstva in proti dežel. trobojnici taki škandali! Zares, kaj je v Avstriji danes že vse navadno!

Deželni glavar goriški. Sedaj je že skoraj gotovo, da bo goriški deželni glavar zopet laški liberalce, dr. Pajer. Za podglavarja bi vlada najrajša imela slovenskega klerikalca, dr. Gregorčiča. Ker pa se slovenski naprednjaki in agrarci temu odločno upirajo, bo vlada skoraj gotovo primorana imenovati slovenskega agrarca dr. Frankota.

Višjo dekluško šolo v Zadru namerava vlada ustanoviti, ker morajo Dalmatinci sedaj pošiljati svoje hčere v Cetinje, Mostar in Belgrad.

Gorica. Mestni magistrat je izdal zdravstveno poročilo, iz katerega posnemamo, da je imelo mesto koncem 1907. leta 27.865 prebivalcev. Narodilo se je skupaj 756 otrok, med temi je bilo 30 mrtvorojenih. Med 717 živorojenimi

je bilo 37 nezakonskih otrok. Poročilo se je 215 parov. Od 208 mladeničev, pozvanih 1. 1907 na nabor, so jih potrdili v vojake 63, t. j. 30 od 100. Preteklo leto je bilo v Gorici 22 zdravnikov, 5 lekarn, 21 babic. Umrlo je tekom leta 809 oseb in sicer 430 moških in 379 žensk.

Kranjsko.

Za vseslovanski kongres. Završili so se dnevi bivanja slovanskih delegatov v Petrogradu in Varšavi, slovanski poslanci so se vrnili zopet v domovino. Lahko so docela zadovoljni s tem svojim potovanjem v Rusijo; zadovoljen in srečen mora biti tudi ves slovenski narod, da je dobila slovanska vzajemnost, ki je bila doslej le na papirju, vidne oblike, ki se ne zabrišejo menda nikdar več. Zastopniki vsega Slovanstva so sklenili v peterburških dneh prirejati skupne žurnalistične shode; ustanoviti hočejo na vsak način slovanski korespondenčni urad, ki se postavi na prav praktičen temelj. Tako ostanejo Slovani vedno lahko med seboj v ožjih stikih. Poslanec Hribar je tudi povabil ruske žurnaliste v imenu mesta Ljubljane ter v imenu slovanskih književnikov in časnikarjev na III. kongres slovanskih časnikarjev, ki bo septembra meseca t. l. v Ljubljani. Navzoči ruski uredniki so tudi res obljubili, da se po možnosti udeleže ljubljanskega kongresa. Razumljivo je, da Slovanom sovražni listi niso veseli te slovanske vzajemnosti. Zato trosijo v svet razne bedaste laži ter hočejo zmanjšati resno važnost tega sestanka v Peterburgu, ga osmešiti in oblatiti. Namen je seveda prozoren: škodovati hočejo vsej kulturni akciji. — 4. t. m. so sklicali poslanci dr. Kramar, Hribar in Hlibovicki na Dunaju slov. poslance vseh strank na skupno zborovanje, kjer so jim poročali o uspehu svojega potovanja na Rusko. Navzočih je bilo kakih 100 poslancev vseh strank, samo slovenskega klerikalca ni bilo nobenega. Dr. Kramar je med drugim omenil, da se priredi 1. 1911 v Moskvi vseslovanska razstava, za katero so že zagotovljena denarna sredstva, da se ustanovi velika slovanska banka in da se skliče 12. jul. t. l. v Pragi kongres slovanskih delegatov. Poslanci so vzeli poročilo z navdušenjem na znanje ter sklenili, da se ima parlamentarni odbor za prireditev vseslovanskega kongresa preosnovati v parlamentarno komisijo, obstoječo iz 15 članov. V to komisijo se naknadno še izvolijo 4 Poljaki, 4 Čehi, 1 Slovenec (klerikalec), 1 Hrvat, 1 Srb in 1 Malorus. O svojem potovanju na Rusko med brate Ruse in Poljake namerava posl. Hribar javno predavati v Ljubljani.

Naprednjaki! V ponedeljek, dne 8. junija praznujemo 400letnico Primož Trubarjevega rojstva. Trubar je bil prvi slovenski književnik, naš prvi založnik in pesnik. Spisal in izdal ter večinoma brezplačno je razdelil med Slovence in Hrvate vseh dežel 25 svojih del v nešteti iztisih. V Ljubljani se temu slavnemu rodoljubi, prvemu kulturnemu delavcu in junaškemu mučeniku postavi krasen spomenik. Prispevke donaja ves sloven. narod. Naj bi se napredni rodoljubi slovenski ter napredne Slovenke spominjale dne 8. t. m. Prim. Trubarja s hvaležnostjo ter naj bi nabirali čim največ prispevkov za Trubarjev spomenik! Doneski naj se pošiljajo odboru za Trubarjev spomenik (gosp. Mih. pl. Lukancu, polkovniku) v Ljubljani.

Izlet na Trubarjev dom. Na binkoštni ponedeljek napravi družba Slovencev izlet z dolenskim vlakom ob 7. jutraj v Rašico na Trubarjev dom ter poseti obenem doma Fr. Levstika in Jos. Stritarja v Vel. Laščah. Gostje dobrodošli!

Spominska plošča Trubarja se odkrije na binkoštni ponedeljek v ljubljanski evang. cerkvi.

Kritiki slovanskih razmer. (Dopis.) Neverjetno je, kako trdno mislijo nekateri nemški časniki, da so oni poklicani kritiki naših domačih razmer. Razgrni samo predse kako glasilo, recimo, „Grazer Tagblatt,“ in videl boš, da ga ni bolj širokoustnega kritika, kot je njegov poročevalec. Za vse ve in vsemu zlu zna od-

pomoči. Vemo, kako nesramno in obenem smešno pišejo zloglasne „Stimmen“ o naših kranjskih razmerah. Ko bi tej prilogi omenjenega nemško-nacionalnega dnevnika ne bil že na čelu žig lažnivosti, bi se tujei, ki ne poznajo našega boja, zgražali nad terorizmom, kojega tiramo. Za zmešanimi „štimateci“ jo je krenila tudi „Tagespost.“ Dočim je v „Tagblattu“ nakopičena zlobnost in vražja hudobnost, preveva drugi dnevnik politična nevednost skoraj brez primere glede slovanskih razmer. Ljudje, kojim je Hribar in Rybař vedno vseeno, ljudje, ki zamenjavajo Roblek in Rebek, ljudje, ki so Grafenauerja postavili za kranjskega poslanca, ali so to še resni ljudje? Pa kljub temu — lop! po katerem izmed teh, kaj zato, če je bilo namenjeno drugemu! Kaj zato, da se podtakne temu ali onemu beseda, ki je ni izrekel, ker je govoril tiste reči kdo drugi? Kaj ni popolnoma v redu, da klerikalca premene v liberalca in nasprotno, in da se čudijo potem, da klerikalec docela klerikalno dela ali narobe! Take zmesi pišejo skoraj vsak dan in nas tako sodijo po svoje. Da bi se informirali, tega ne. Vidi se, da tega ne delajo radi. Da, še „N. F. Pr.“ govori o „drei Tschechen,“ ki so šli v Peterburg, kamor jih je gual panslavistični demon, a jih imenom naziva dr. Hlibovický, Hribar in dr. Kramar. Za imena ve, dasi bi si bilo lažje zapomniti, čijega naroda zastopniki so. Potem kvasi dalje, da se panslavizem hoče polastiti vseh Slovanov krajevno, to je da jih sili pod eno streho. Mi pa vemo, da mislimo s tem le kulturno in gospodarsko združitev in vzajemnost, in da se je ideja o slovanski državi že preživela, če jo je kdo kdaj smatral za resno željo prenapetih in ne ozbiljno mislečih slavofilov. Prepričati se pa s takimi kavljji, ali jih prepričevati pomenilo bi „se z bikom bosti!“

Predsednik baron T. Schwarz pl. Karsten še vedno ni dal zadoščenja za žalitve slovenskega naroda, ki si jih je dovolil vladni svetnik pl. Laschan. Ta c. kr. vladni svetnik v Ljubljani je raztrgal slovenski uradni dopis in govoril žaljivo o našem jeziku. Od februarja t. l. doslej se ni glede pl. Laschana še ničesar ukrenilo. Predsednik Schwarz pač misli, da se bo ta afera pozabila, a se zelo moti. Bliža se zasedanje dežel. zbora kranjskega, in slovenski poslanci ne bodo smeli molčati. Ako bi se drznil kak slovenski uradnik le senco tega storiti, kar je storil pl. Laschan, bi vršel in hrumel ves vesoljni nemški gozd od saksonske meje do Adrije. Pri nas pa naj vladni svetniki brez kazni žalijo Slovence in njihov jezik, ko je vendar dolžnost vladnih uradnikov ščititi narodne pravice in enakopravnost jezikov!

Razmere na Jesenicah so našle že pred sodiščem primerno ilustracijo. V Kranjski Gori se je vršila te dni sodna obravnava proti postajenačelniku A. Kollerju in zač. žel. uradniku Wallandu zaradi dejanskih napadov in osebnih žalitev na kolodvoru v Jesenicah. Koller je bil obsojen na 3 dni zavora ozir. na 60 K globe, Walland na 30 K globe. Oba je zagovarjal ljubljanski vsenemški odvetnik dr. Ambroschitsch. Na jeseniškem kolodvoru je danes 9 nemških uradnikov in le 4 slovenski. Vsi 3 tehniko so Nemci, eden celo žid. To so razmere, ki kriče do neba! Sredi Gorenjske, v skoraj čisto slovenski deželi, trpi železniško ministvo tako krivično razdelitev v uradništvu. Nemci tulijo ko besni, ako pride mednje le en Slovan, Slovenci pa morajo prenašati izzivanje in brutalizovanje 9 nem. uradnikov. In vendar naši poslanci sedanjo vlado še podpirajo ter s tem odobrujejo njeno krivično postopanje.

Razpis književnih nagrad. „Slovenska Matica“ je razpisala troje častnih nagrad po 200 K za a) najboljši povesti iz sloven. francoske dobe ozir. iz ilirskih časov, b) za najboljšo povest katerekoli vsebine. Prvi dve povesti je vložiti v obsegu vsaj 4 pol do 1. decembra 1909; tretjo povest pa v istem obsegu do 1. maja 1909 in sicer pseudonimno (s priloženim naslovom v zaprtem kovertu). „Sl. Matica“ hoče tako proslaviti dobo Napoleona, Zoisa, Vodnika in Linharta ter Stanko Vraza in Ljud. Gaja.

Ljudske knjižnice. Družba sv. Cirila in Metoda je začela nabirati knjige za slov.

javne knjižnice v obmejnih krajih, kjer grozi nevarnost naši narodnosti. S hvaležnostjo se sprejme vsaka slovenska, zabavna ali poučna knjiga, ki bi služila ljudski prosveti. Prosimo tedaj rodoljube: Poišcite v svojem domu knjige, ki morda leže neplodno že leta po Vaših omarah, ter jih darujte družbi sv. Cirila in Metoda! — Prvi zaboj knjig je prejela družba od g. gostilničarja Tostega v Ljubljani.

Velika ljudska veselica na Gradu v Ljubljani se priredi tekom poletja v kulturne namene ter se je osnoval velik odbor dam in gospodov. Dohodki veselice se porabijo tudi za Trubarjev spomenik, ki ga izvrši akad. kipar Fran Berneker na Dunaju.

Velika pevska slavnost leta 1909 v Ljubljani. Prihodnje leto poteče 25 let, odkar se je ustanovilo v Ljubljani pevsko društvo „Slavec.“ Ta izredni pojav v slovenskem pevskem društvenem življenju proslavi društvo z veliko pevsko slavnostjo v dneh 27., 28. in 29. junija 1909. l., na katero bode vabilo poleg slovenskih tudi bratska slovanska društva, saj je „Slavec“ v teku 25 letnega delovanja postal osebno znan daleč preko mej slovenske domovine. Bratska društva naj se pri določitvah svojih prireditev v prihodnjem letu blagovole ozirati na zgoraj omenjene dneve, kateri naj bodo posvečeni slovenski in slovanski pesmi na „Slavčevi“ 25letnici v Ljubljani.

„Slavec“ v Ljubljani priredi na binkoštno nedeljo, dne 7. junija 1908 veliko pomladansko veselico na Koslerjevem vrtu. Sodelujejo: Popolna „Društvena godba“, „Tamburaški klub“ in pevski zbor „Slavca“. Vzpored: Od 4. do 5. pop. Promenadni koncert. — Od 5. do 9. Ljudska veselica. — Pevski koncert. — Velika bitka na francoskih okopih. — Svetovna poštna zveza. — Srečolov po Koslerjevem vrtu. — Veliki ples, pri katerem sodeluje tamburaški klub. — Kegljanje na dobitke. — Umetalen ogenj. —

Hotelska družba „Triglav“ se ustanovi kot delniška družba in sicer bo delniška glavnica znašala 200.000 K, ki se razdeli v delnice po 200 kron. Znesek 200 K utрпи lahko marsikdo in ker smo prepričani, da se bodo delnice dobro obrestovale, priporočamo vsakemu rodoljubi, da podpiše eno ali več delnic. Pripravljalnemu odboru se je posrečilo, kot najemnika pridobiti jako izkušenega in večšega hotelirja, ki je že pri otvoritvi pokazal svojo strokovno izobrazbo ter zadostil vsem zahtevam. Krasno hotelsko podjetje v Boh. Bistrici je oddano v najem za 22.665 K. To podjetje reprezentira vrednost čez 300.000 K in bo izvrstno vspevalo, kajti tujski promet v Bohinju raste od leta do leta in se je samo od leta 1906 do 1. 1907 zvišalo za 6119 oseb. Delnice se podpisujejo pri ljubljanski kreditni banki in se tudi tam vplačuje denar. Takoj je vplačati 75%, ostalo pa tekom enega leta. Ker je rok za podpisovanje še jako kratek, opozarjamo, naj se interesentje hitro zglasijo ter podpišejo delnice.

Volilo. Družbi sv. Cirila in Metoda je došel 31. m. m. brzojav: „Vrli Mihael Schleicher, umrl v Rožoku, volil je družbi 1000 K.“ Naj bi posnemali mnogi rodoljubi pok. Schleicherja!

Družba sv. Cirila in Metoda je prejela znesek 200 K, katerega je poslalo akademsko društvo „Sava“ na Dunaju za prodani legitimacijski list. Ta znesek je prejelo društvo „Sava“ od „Prve Češke splošne delniške družbe za zavarovanje na življenje“ (glavno zastopstvo v Trstu) za naročenih 200 kom. leg. lista a 1 K. Ta zavod je edini te vrste, ki se poslužuje teh legitimacijskih listov in jih prilaga zavarovalnim policam.

Nabiralnike družbe sv. Cirila in Metoda je razposlala naročnikom družbina pisarna. Prejela pa je premalo ključkov in je bila prisiljena oddati več nabiralnikov z enim ključkom, pa še ta večkrat ni raben. Prosimo, naj vsi, kateri so prejeli nabiralnike, pa jih poslani ključki ne odklepajo, dajo popraviti, oziroma poslati družbini pisarni, da popravo oskrbi.

Tečaj za zeleno cepljenje na Grmu. Vodstvo kmetijske šole na Grmu, priredi v nedeljo, dne 14. junija t. l. tečaj za zeleno cepljenje

z naslednjim vzporedom: Dopoldne od 9. do 11.: Pouk o zelenem cepljenju s praktičnim razkazovanjem cepljenja. Popoldne od 2. do 4.: Praktične vaje v zelenem cepljenju. Vabimo s tem vse ukaželjne vinogradnike, da se udeležijo tega tečaja; starejše, da se pouče o vsem, kar treba dandanes vedeti o zelenem cepljenju vsakemu vinorejcu, mlajše pa, da se tudi praktično izvežbajo v pravilnem cepljenju zelenih trt, kakor tudi o tem, da vedo s takimi cepljenkami pozneje pravilno ravnati. Pri tečaju se bo praktično demonstriralo vrednost gumijevih vezi in cepilnih nožičkov. Po dovršenem tečaju se bodo delili zeleni cepiči.

Književnost.

„Zgodbe iz doline šentflorjanske“. Spisal I. Cankar, založil L. Schwentner. — Jaz sem se učil pri Cankarju. In ni čudno: takrat, ko smo bili še čisto mladi, ko smo pisali prve zaljubljene pesmi kratkokrilim šolaricam — takrat ni bilo čudno, če nas je zapeljalo in zamamilo sladkonesrečno sanjarjenje Cankarjevih junakov, gladkotekoče in sentimentalne govornice njegovih „velikookih“ junakinj, če so nas kar vlekli za seboj tisti njegovi bledolični in ravnodušni vagabundi; tisti njegov tipični študent, ki mu je ime Milan, hodi v šesto šolo, nosi prosojen havelok in ima zelo zvestega dekleta. Vse to skupaj je bilo tako prijetno romantično, da ni bilo mogoče ustavljati se. In še zlasti v tistih časih ne, ko smo blodili, ko smo iskali ceste in cilje in sami sebe, ko smo tako silno hrepeneli in sami nismo vedeli, kam hrepenimo. Zdaj je že dolgo od tistih časov; sanjske junake nadomeščajo realni ljudje, sanje same se izgublajo, mesto njih govori življenje, sam Cankar namerja korake drugam („Hlapec Jernej“) — nič ni ostalo od davnine, kakor ljubezen do forme, gladkotekoči in ritmični slog in živahna spretnost v izražanju. — Ta Cankarjeva knjiga, ki mi je namen na tem mestu o njej govoriti, se zdi iz stare dobe: sanje imajo v njej prvo pravico. Kakor večje prihajajo junaki iz megle, se dvigajo nad njo in se zopet vanjo pogrezajo. Greh je to, posebljen greh tistih, ki so veliki hinaveci: malovredni in izprijeni do mozga, pridigujejo o čednosti in kreposti, bližnjemu vlečejo pšeno iz očesa, sami pa ne vidijo v lastnih očeh večjega tovara in nerodnejšega bruna. Župani so to in „rodoljubi“, potepuhi in iblajtarji, tudi župniki in vsi zvesti čuvaji svetinj in čednosti naše domovine. Najprej smo jih srečali v „Mesečini“ (Knez. knjižnica), drugič smo videli iste prošlo sezono na odru, tretjič se snidemo z ravno tistimi v prvi povesti te knjige. Torej bi ne bilo nazadnje čudno, če bi ne imel „Razbojnik Peter“ posebne vrednosti. Trikrat je obdelan in zato se je iz tega vzroka in v tej knjigi razblinil in povsakdanil. Dovolj je te zgodbe! Pisalo se je o njej, prerekalo se semintja, tu hvalilo do nebes, tam teptalo v dno pekla, tako raznoliko se je ocenjevalo, kakor je pri nas navada. Ne da se človeku vedno isto govoriti in tudi ne pisati. Tisto pa je gotovo, da je trikrat obdelana snov o razbojniku Petru in njegovi ljubici Jacinti prišla do prave veljave le „V mesečini.“ Zakaj ta satira, „Gospa Judit“ in „Na klancu“ so gotovo najboljša Cankarjeva dela. Tudi „Polikarpa“ kritika slovi enako. Vendar ne spada med omenjeno trojico, ker ga ne veže tista silna umetniška celota, ki se pretaka kakor val iz poglavja v poglavje in je je obenem povsod enako. Manjka zanosa, tistega, kar prepričuje čitatelja o bogastvu pisateljeve duše, kar utvarja, da ni pisatelj delal siloma in s trudom, ampak popolnoma igraje, čisto iz moči svoje prešerne volje. — „Polikarp“ in „Kancelist Jareb“ sta se preselila iz „Ljub. Zvona“ v to knjigo. Prvi je velik greh sivolasega župnika in kazni obenem: ob pamet pride in ob življenje; drugi je željan denarja in bogate Lize in tudi njemu je to v pogubo: devet tednov po poroki je mrlič. Ta poslednja zgodba je dobro pričeta — groteskni prvi odstavek, živahno zaokroženo in z dobro ironijo prepojeno nadaljevanje — pa se proti koncu in ponekod v sredini nepotrebno raztaka in razvlači in zaradi tega splahne ob koncu skoro

brez upliva. „Pesem“ pa, ki pričinja in zaključuje knjigo, menda ni pesem: nima namreč naslovu primerne ideje, in če bi tudi bila pesem, bi bila pač „stara“. Edino ta zanimivost vsebuje, da je spoznal pisatelj, ki je odrgnil grehe in napake in vse huđe misli domovine, kako gleda v zrcalo. Pravi, da je bil „osramočen“. Naslovno stran je narisal H. Smrekar. Primerna je in dobra. Lično zunanost in lep tisk je oskrbel Slatnar v Kamniku.

Milan Pugelj.

Raznoterosti.

Posnemanja vredna narodna požrtvovalnost. Kakor je znano, je založilo društvo slovenskih akademikov „Sava“ na Dunaju svoječasno za vsa slovenska društva legitimacijski list, ki se prodaja izključno v korist družbe sv. Cirila in Metoda. Da je bila ta misel dobra, priča to, da so mnoga zavedna društva, ki nimajo ljubezni do svojega naroda le na jeziku, ampak tudi v srečju, posegla po tej izkaznici. A še več jih je bilo, ki so — ali iz sovraštva do naše šolske družbe, ali iz strahu pred vsakim, tudi najmanjšim narodnim davkom vvedla lastno izkaznico. — Med onimi, ki so se prvi odzvali našemu pozivu, ki pomagajo reševati slovensko mladino na narodnostnih mejah, nam je imenovati „Prvo Češko splošno delniško družbo za zavarovanje na življenje“, oziroma njeno glavno zastopstvo v Trstu, ki je — edino te vrste — že v drugič naročilo 200 komadov naših izkaznic, ki jih prilaga zavarovalnim policam, da tako pokaže svojo narodno zavest. A samo to omeniti še ne zadostuje! Ta zavarovalna družba plačuje iz lastnega nagiba komad po 1 K, in ne, kot velja drugače, po 20 oziroma 10 vinarjev. Klic „svoji k svojim“ je tudi tu na mestu. — „Odsek za vseslovenski legitimacijski list“ v akademskem društvu „Sava“ na Dunaju, XVII. Schellhammergasse 4.

Za Slovake. V Pragi izhaja za ogrske Slovake ilustrovan tednik „Slovensko“, ki ga smejo dobivati Slovaki samo v zavrtkih. V tem listu je zanimivo opisano, kako agitirajo češki in slovaški voditelji za češkoslovaško vzajemnost. „Slavenska Jednota“ razpošilja med Slovake male brošurice po 4 vin., katerih namen je, obvestiti slovaški narod o krivicah, ki se gode Slovakom s strani Madjarov. V Pragi se zida dom za slovaško mladino, ki pride tja študirat. Nadalje hoče ustanoviti „Slavenska Jednota“ med Slovaki male hranilnice, kjer se bodo sprejemali mali prihranki, počenši od 1 vin. in, da se navadi slovaško ljudstvo na štedljivost. Dalje so začeli ustanavljati v slovaških občinah češko-slovaške knjižnice, da se slovaški narod tudi kulturno dvigne. „Češko-slovaška Jednota“ namerava izdajati „Smotro“ v večih jezikih, da bo oznanjala vsemu svetu o neprilikah Slovakov na Ogrskem in o položaju Poljakov na Pruskem. Ves ta načrt izvrše češki in slovaški voditelji, ki so si v tesni zvezi.

Koliko je vseh Slovanov. Po najnovejših statistikah je Rusov 65,054.000, Malorusov 30,925.000, Belorusov 6,861.000, dalje, Poljakov 19,200.000, Hrvatov in Srbov 9,133.000, Čehov 7,237.000, Bolgarov 5,440.000, Slovakov 2,671.000, Slovencev 1,475.000, Kašubov 360.000, lužičkih Srbov 176.000. Vseh Slovanov je torej okoli 148 in pol milijona. V Avstro-Ogrski živi približno 23 milijonov Slovanov.

Najizvrstnejše in najboljše tamburice
izdeluje ter razpošilja

prva sisaška tvornica tamburic

J. Stjepušin, Sisek (Hrvatsko)

Odlikovana na Pariški izložbi leta 1900, ter na Milenijski izložbi leta 1896.

Razun tamburic in skladb za tamburice imam razna glasbila kakor:

gosli, citre, kitare, mandoline, harmonike, okarine itd.

za katere se pošlje poseben cenik s slikami.

Veliki ilustrovani cenik vsakemu zastoj in franko.

V isti tvornici izhaja strokovni tamburaški list „TAMBURICA“ mesečno jedenkrat in stane z glasbeno prilogo 8 kron na leto.

Slaven, ker čuva prtenino.

Slaven, vsled bleščeče beline, ki jo dobi prtenina.

Slaven, ker ne dobi prtenina po pranju prav nikakega duha.

Slaven, ker je zelo poceni in se pri pranju prihrani mnogo časa.

MINLOS^{OV} PRALNI PRAŠEK

KAKOR EN MOŽ SE GA DRŽE MILIONI.

Absolutno neobhodno potreben je za vsako dobro urejeno gospodarstvo. — Pazi naj se na zgorajšnje varstveno znamko in varuje naj se pred ponarejanjem, ki je brez vsake vrednosti.

Na debelo pri L. Minlos, Dunaj I. Mülkerbastei 3.

Dobiva se v trgovinah z drogerijami, s kolonialnim blagom in z milom.

Kopališče

Postaja c. kr. drž. železnic. 1¹/₄ ure od Ljubljane. Krasna planinska lega. Skupno zdravljenje z vodo. (Zistem Priessnitz in Winternitz, polivi po Kneippu. Radij, pitno in kopalno zdravljenje. Solne kopelji, kopelji v ogljikovi kislini in električne kopelji, zdravljenje z vročim suhim zrakom.

in vodno zdravišče

Masaža in elektroterapija. Plavališče. Izvrstna kuhinja. Zmerne cene. — Začetek sezone 15. maja. —

Prospekte pošilja
Dr. Rud. Wackenreiter
zdravnik-voditelj in najemnik kopališča

Kamnik na Kranjskem.

Anton Müller, vinotržec, Domžale

(Kranjsko)

Priporočila izborna zalogo vsakovrstnih novih in starih vin v sodih in steklenicah

Edino pravi je samo
Thierry-jev balzam

z zeleno nuno kot varstveno znamko. Najmanj se pošlje 12/2 ali 6/1 ali 1 patentovana družinska steklenica za potovanje K 5.—. Zavojnina prosta.

Thierry-jevo centifolijsko mazilo

Najmanj se pošlje 2 puščici za K 3.60. — Zavojnina prosta. Vseposod priznani kot najboljši domači sredstvi zoper želodčne težave, zgago, krče, kašelj, zasliženje, vnetje, poškodbe, rane itd. — Naročila ali denarne pošiljave je nasloviti na:
A. Thierry, lekarna pri angelju varuhu v Pregradi pri Rogatcu
Zaloge v več lekarnah.

S to znamko opremljeni
Maršnerjevi

šumeči limonadni bonboni
(malinovec, citriona, jagoda, češnja, prvenec)
so najboljši.

Prva češka deln. dr. orient. sladkornin in tvornice čokolade, Kr. Vinogradi, prej A. Maršner.

Spominjajte se družbe
sv. Cirila in Metoda.

**Steckenpferd-
lilijino mlečno milo**

Za kožo najmilejše milo.

Čudež industrije!

New-Jork in London nista priznala niti evropski celini ter je velika tovarna srebrnine prisiljena oddati vso svojo zalogo zgolj proti majhnemu plačilu delavnih moči. Pooblaščen sem izvršiti ta nalog. Pošiljam torej vsakomur sledeče predmete le proti temu, da se mi povrne **gl. 6-90** in sicer:

- 6 kom. najfn. nam. nožev s pristno angl. klinjo
- 6 kom. amer. pat. srebrnih vilic iz enega kosa;
- 6 kom. amer. pat. srebrnih jedilnih žlic;
- 12 kom. amer. pat. srebrnih kavnih žlic;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajemalnica za juho;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajemalnica za mleko;
- 6 kom. ang. Viktorija čašice za podklado;
- 2 kom. efektnih namiznih svečnikov;
- 1 kom. cedilnik za čaj;
- 1 kom. najfinejša sipalnica za sladkor.

42 komadov skupaj samo **gl. 6-90.**

Vseh teh 42 predmetov je poprej stalo gl. 40 ter jih je moči sedaj dobiti po tej minimalni ceni **gl. 6-90.** Američansko pat. srebro je znano, skozi in skozi je bela kovina, ki obdrži bojo srebra **25 let**, za kar se garantuje. V najboljši dokaz, da le-ta inserat ne temelji na **nikakršni slepariji**, zavežujem se s tem javno, vsakemu, kateremu ne bi bilo blago všeč, povrniti brez zadržka znesek in naj nikdo ne zamudi ugodne prilike, da si omisli to krasno garnituro, ki je posebno prikladna kot prekrasno

ženitovanjsko in priložnostno darilo kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo.

Dobiva se **A. Hirschberg-a** eksportni hiši amer. edino le v **pat. srebrnega blaga** na Dunaji II., Rembrandstr. 19 L. Telefon 14597.

Pošilja se v provincijo proti povzetju, ali če se znesek naprej vpošlje.

Čistilni prašek za njo **10 kr.**

Pristno le z zraven natisnjeno varstveno znamko (zdrava kovina).

Izveček iz pohvalnih pisem:

Bil sem s pošiljativo krasne garniture jako zadovoljen. **Oton Bartusch, c. in kr. stolnik v 27. pešpolku v Ljubljani.**

S pat. srebrno garnituro sem jako zadovoljen.

Tomaž Rožanc, dekan v Moriboru.

Ker je vaša garnitura v gospodinjstvu jako koristna, prosim, da mi pošljete še jedno.

Št. Pavel pri Preboldu. **Dr. Kamilo Böhm, okrožni in tovarniški zdravnik.**

S poslanim namiznim orodjem sem zelo zadovoljen.

Sarajevo, 22. oktobra 1904.

Mihael Kovačević, ravnatelj pomožn. uradov dož. pri vladi v Sarajevu.

Posojilnica v Radovljici

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

Rezerv. zaklada
iznaša:

kron 82.000

s podružnico na **Jesenicah**

sprejema hranilne vloge od
vsakega in jih obrestuje

Denarni promet
v letu 1907:

kron 5,500.000

po **4 1/2 %**

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovi denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe brez amortizacije po 5 1/4 % ali z 1 % amortizacijo, na menice pa po 6 %.

Eskomptirajo se tudi trgovske menice.

Posojilnica sprejme tudi vsak drug načrt amortizacijskega dolga.

Uradije se v centrali in v podružnici **vsak dan od 8. do 12. ure dop. in od 2. do 6. ure popoldne izvzemši nedelje popoldne.**

Poštno-hraniln. račun centrale št. 45.867. Podružnice na Jesenicah št. 75.299.

Ortopedično zdravilni zavod

v katerem se zdravi pod nadzorstvom **dr. Ivana Oražna** **raznovrstno skrivljenje hrbtenice, izbočen hrbet, neenake rame, neenaka ledja** itd. se nahaja

na **Turjaškem trgu št. 4, 1. nadstropje**

Pojasnila daje **dr. Ivan Oražen** ob svojih ordinacijskih urah od 9. do 10. dop. in od 2. do 3. pop. v **Wolfvih ulicah št. 12.**

Zavod je odprt tudi o velikih počitnicah.

Zdaj
8.—
kron

Za birmo!

Preje
20.—
kron

3 leta
pism.
jamstvo

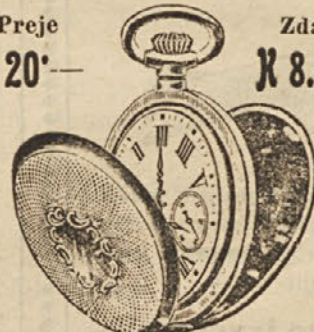
Zelo moderna remont. Gloria
Srebrna ura za gospode

Preje

K 20.—

Zdaj

K 8.—

3 leta
pism.
jamstvo

Ta posebno lepo izdelana ura ima skrbno preizkušeno, v kamnih tekoče kolesje, 3 krasno gravirane pokrove z odskočnim pokrovom in jo pošljemo za K 8.—, s sekundnim kazalcem K 9.—
Razpošilja se po povzetju.

Avstr. družba za eksport ur
Dunaj, Westbahnhof 19.

Tiskarna knjig in umetnin
A. Slatnar v Kamniku

se priporoča za v njeno stroko spadajoča naročila. Izvršitev lična. Cene zmerne.

Na tisoče priznalnih pisem!

Podružnica v Spljetu

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v Celovcu

Delniška glavica:

2,000.000 K

v Ljubljani

obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun od dne vloge do dne vzdiga

Res. fond:

200.000 K

po 4 1/2 %

Rentni davek plačuje banka sama.

Sprejema zglasila za subskripcijo deležev „Hotelske družbe z o. z. Triglav“ po K 500.—, 1.000.—, 5.000.— in 10.000.—.

Rentni davek plačuje banka sama.

Fran Čuden

v Ljubljani v Prešernovih ulicah

- Urar -

Delničar tovarniške družbe „UNION“ za izdelovanje najboljših ur v Švici

Trgovec z zlatino in srebrnino. Eksport. Ceniki zastoj in poštnine prosti.

Kot zanesljivo uro priporočam posebno „Union“.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zob-čistilno sredstvo!

SEYDLIN
Izdolovatelj
O. Seydl
Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

Dobri se povsod

Anton Turk

knjigovez in založnik v Ljubljani na Dunajski cesti

priporoča:

„Velika egiptovska sanjska knjiga“

ki obsega 320 strani; razlaganje sanj, navodilo za srečkanje, srečni in nesrečni dnevi in kažipot človeškega življenja, kazalo o različnem pomenu sanj po posameznih nebeških znamenj.

Cena 60 vinarjev po pošti 10 vinarjev več.

Jos. Rojina v Ljubljani

v Šelenburgovih ulicah št. 5

priporoča

elegantne obleke po meri

~ iz pristnega angleškega blaga. ~

Priporoča svojo zalogo izgotovljenih oblek, plaščev iz tirol. nepremočljivega lodna. Najsolid. postrežba.

Ludovik Widmayer v Ljubljani

Resljeva cesta št. 3. Ustanovljena obrt od leta 1828

v lasni hiši poleg Fran Josipovega mostu * poprej skoz 24 let na Bregu številka 10.

proda vsake vrste hišno ogravo kot: celo bališče, omare, postelje, mize, stole ter tudi skrinje itd. iz mehkega in trdega lesa, kakor tudi modroce, žimnate in na peresih. Ogladala in podobe lastnega izdelka.

Veronika Kenda

Ljubljana, Dunajska cesta 20

Zaloga papirja, pisalnih in risalnih potrebščin

Glavna zaloga

Jos. Petričevih zvezkov

Oglejte si — največjo zalogo poljedelskih strojev, slamoreznic, čistilnic, mlatilnic, gepelnov in preš za grozdje in sadje, štedilnikov, peči, železnih nagrobnih križev itd. pri

FR. STUPICA v LJUBLJANI na Marije Terezije cesti št. 1 in na Valvazorjevem trgu 6, nasproti Križanske cerkve.

Ravnatom zamorete kupiti vsak čas po najnižjih cenah traverze, železniške šine, cement in vse druge stavbne potrebščine, razno orodje, sesalke za vodo, vino in gnojnico, vseh vrst tehtnice in uteži in vse druge v železninsko stroko spadajoče predmete.

Slovenci, kupujte užigalice v koorist družbi sv. Cirila in Metoda.

Julija Štor

v Prešernovih ulicah št. 5. poleg Mestne huanilnice

Največja zaloga

moških, ženskih in otročjih čevljev

iz najboljših tovaren, domačih in tujih.

Turistom priporoča pristne gojserske gorske čevlje

Zmerne cene.

Solidna postrežba.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice

Največja izbira izgotovljene obleke za gospode, dame in otroke.

Drogerija ANTON KANC

Ljubljana, Židovske ulice 1.

priporoča: drogve, kemikalije, ustne vode in zobni prašek; redilne in posipalne moke za otroke, dišave, toaletne predmete, fotografske aparate in potrebščine, obvezila sredstva za desinfekcijo, pase in vosek za tla, čaj, rum, konjak, mineralne vode in soli za kopel. Zaloga karbida.

Oblastveno koncesijonirana prodaja strupov.

Kupuje vsakovrstna zelišča (rože) semena, korenine, cvetje, lubje itd.

Priporočajte povsod

„Naš List“

FR. ŠEVČIK

puškar

v Ljubljani, Židovske ulice št. 7.

Priporoča svojo veliko zalogo najboljših pušk in samokresov najnovejšega zistema, kakor tudi municijo in vse druge lovske priprave po najnižjih cenah.

Popravila se točno izvršujejo.

Cenik na zahtevo zastoj.

Brezskrbno

družinsko srečo garantira najvažnejša knjiga o preoblagodarjenju z otroci. Z nad tisoč zahval. pismi pošilja diskretno proti 90 v. v avstr. poštinih znamkah ga. A. Kaupa, Berlin S. W. 296 Lindenstrasse. 50.

Zahtevajte „Naš List“ v gostilnah in kavarnah.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ustanovljena leta 1882

v Ljubljani

Ustanovljena leta 1882

Podrejena skoncaciji „Zveze slov. zadrug“ v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinovih ulic

obrestuje hranilne vloge po

Poštno-hraniln. urada št. 828.406.

4 1/2 %

Telefon št. 185.

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure od 8. do 12. in od 3. do 4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom hranilnišnega urada.

Stanje hranilnih vlog K 12,434.933-24

Upravno premoženje kmetske posojilnice 31. dec. 1907 K 12,888.795-43

Denarni promet K 59,197.246-20

Varnost hranilnih vlog je tudi zajamčena po zadružnikih.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4% z 1 1/2% na amortizacijo ali pa po 5 1/4% brez amortizacije; na menice po 6%. Posojilnica pa sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.